

Rozhovor

Nesmírně si vážím práce lékařů, ale práce zdravotní sestry je pro mě srdeční záležitost

Novou vrchní sestrou Kardiologického oddělení byla od 1. května jmenována paní Martina Červenková. Pro řadu pacientů se jedná o známou tvář, protože dlouhá léta působila jako staniční sestra na akutní příjmové ambulanci. O své profesní cestě, práci vrchní a kardiologické sestry hovoří na následujících řádcích.

Vrchní sestra Kardiologického oddělení Martina Červenková / Foto: Jan Luxík

■ Paní vrchní, jaká byla vaše cesta do zdravotnictví?

K oboru zdravotnictví jsem měla velmi blízko již od dětství. Můj dědeček MUDr. Jan Příbrský, CSc., byl v českobudějovické nemocnici prvním a dlouholetým primářem Gynekologicko-porodnického oddělení, také můj tatínek MUDr. Karel Blažek, Ph.D., zde dlouhá léta působil jako lékař na Dětském oddělení.

Už jako malá jsem často chodila tatínka navštěvovat do služeb na Dětské oddělení. Režim v nemocnici nebyl tak přísný jako v dnešní době. Dodnes vzpomínám na tehdejší sestřičky, které na mě byly moc hodné, a pokud to bylo možné, mohla jsem je zpovzdálí sledovat při některých činnostech. Jejich

zodpovědnou práci jsem obdivovala, už v té době jsem věděla, kým chci v dospělosti být. I když si tatínek moc přál, abychom já a moje sestry pokračovaly v jeho lékařských šlépějích, práce zdravotní sestry je pro mě prostě srdeční záležitost. Musím říct, že jsem nikdy nelitovala, i po bezmála čtyřiceti letech mě tato práce stále baví.

■ Českobudějovická nemocnice byla tedy pro vás jasnou volbou. Na jaké oddělení jste nastoupila?

Ano, volba nemocnice byla docela jasná, de facto jsem zde strávila hodně času už během studia střední zdravotnické školy. Vedle povinné praxe jsem totiž ještě docházela na brigádu na Interní oddělení, kde jsem pomáhala s úklidem.

Ačkoli jsem nejprve měla představu o práci na úrazové chirurgii, interní obor se mi nakonec zalíbil více. Náplň práce byla různorodá a zároveň náročná, což mě právě lákalo. Nakonec si mě k mé radosti tehdejší staniční sestra vybrala. Nastoupila jsem ihned po ukončení školy – 1. června 1984. Po čtyřech měsících jsem byla kvůli personální nouzi přeřazena na Koronární jednotku, která tehdy byla součástí Interního oddělení. Rok po mně nastoupil na Koronární jednotku pan doktor MUDr. Jiří Bouzek, pozdější ředitel nemocnice. Byl velice šikovný a přátelský, zároveň byl důsledný a uměl být i přísný. Vyžadoval maximální profesionalitu a připravenost. Vzpomínám například na situace, kdy jsme i ve volných chvílích při službách musely cvičně pracovat s umělou plicní ventilací, číst EKG křivky, hodnoty krevních výsledků, perfektně znát používané léky – prostě vše, s čím jsme přicházely do styku. Pan doktor nás nezřídka i zkoušel. Za jeho působení vládl na jednotce velký řád a vše šlapalo jako hodinky. Přesto na vše vzpomínám ráda, jako kolektiv jsme byli opravdu fungující parta. Pracovala jsem zde krásných čtrnáct let, poté jsem odešla na mateřskou dovolenou.

■ Kdy jste začala pracovat na Kardiologickém oddělení?

Během mé mateřské došlo k vyčlenění kardiologie a gastroenterologie z Interního oddělení a vznikla nová samostatná oddělení. V roce 2000, po své druhé mateřské dovolené, jsem nastupovala na nově vzniklé Kardiologické oddělení na stanici Intermediární péče. Po roce, kdy jsem pracovala jako sestra u lůžka, jsem přijala nabídku pozice staniční sestry.

Po šesti letech se uvolnilo místo staniční sestry na akutní příjmové ambulanci. Líbilo se mi, že bych se i jako staniční sestra mohla opět vrátit k akutní medicíně, proto jsem požádala o přeložení. Práce v akutní medicíně je velmi dynamická a různorodá, blízko pacientům a medicíně jako takové, přesně moje krevní skupina.

Vrchní sestra Kardiologického oddělení Martina Červenká / Foto: Jan Luxík

Součástí povinností ambulantních sestřiček jsou i 24hodinové pohotovosti přibližně třikrát do měsíce.

■ V letošním roce pak přišla nabídka na práci vrchní sestry.

Letos v květnu mě s nabídkou pozice vrchní sestry oslovil ředitel Kardiocentra MUDr. Ladislav Pešl. Musím upřímně říct, že mě to zaskočilo. Ačkoli mám v práci ráda výzvy, ambici dostat se do vedoucí funkce jsem u sebe nikdy necítila, proto jsem nabídku i dlouho zvažovala. Náplň práce vrchní sestry je hlavně o administrativě a já se nechtěla úplně vzdát práce na akutním

příjmu. Na druhou stranu jsem si sama uvědomovala, že oddělení vrchní sestru potřebuje a nabídku povýšení vnímám jako ocenění své dosavadní práce. V rozhodnutí pozici přijmout mi hodně pomohla i velmi pozitivní reakce a velká podpora kolegů a rodiny. Nyní doufám, že je nezklamu a že ve mně budu mít vždy oporu a zastání, zároveň se budu snažit nezklamat důvěru vedení. Pořád se cítím být hlavně zdravotní sestrou, i proto si ponechávám stále možnost pohotovostních služeb na akutní příjmové ambulanci, kam se vždy nesmírně těším.

■ Jak prožíváte první měsíce na nové pozici?

Mé oblíbené krédo je „každý den je výzva“, což nyní pociťuji markantně. Zcela jsem změnila profesi, a jak jistě potvrdí ostatní kolegyně, změna je to velmi náročná. Dvanáct let jsem pracovala na akutní ambulanci, kde se neustále střídá mnoho pacientů i kolegů, a najednou jsem sama v kanceláři, většinu času řeším administrativu, musím vyřizovat spousty e-mailů, organizovat porady a schůze, fasování materiálu pro celé oddělení a plnit další povinnosti. Vše se učím doslova za pochodu a každý den řeším něco zcela nového.

Nicméně velkou oporou je mi můj výborný tým staničních sester – Martina Hanzalová (Katetrizační laboratoř), která je zároveň mojí zástupkyní, Karolína Lavičková (Koronární jednotka), Bc. Eva Bártová (Intermediární péče), Hana Votavová (Příjmová ambulance), Martina Huleová (Lůžková část) a Pavla Váchová (Arytmologický sál).

Naše spolupráce je zejména o maximální komunikaci. Nechci jako vrchní sestra vystupovat direktivně a jsem opravdu ráda, že nám systém vzájemné dohody funguje dobře. Samozřejmě si uvědomuji, že je to z velké míry dáno i tím, že se po pracovní i osobní stránce známe již řadu let. Víím, co od kolegyně mohu očekávat, víím také, že se na ně mohu plně spolehnout, za což jsem opravdu vděčná a patří jim můj dík.

V neposlední řadě bych chtěla poděkovat i vrchní sestře z Oddělení kardiochirurgie, hrudní chirurgie a cévní chirurgie Barboře Zíkové. Ačkoli sama nastoupila do funkce vrchní sestry jen několik měsíců přede mnou, ochotně mě provedla prvotními úskalími a mohu se na ni kdykoli obrátit. Potěšila mě i odezva dalších kolegyně z řad vrchních sester, které mě po jmenování oslovily, aby mi nabídly součinnost, bude-li to třeba. I jim tímto děkuji za jejich vřelost.

■ Jak vaše oddělení funguje? Musela jste zavést nějaké změny?

Vnímám to tak, že jsem nastoupila do rozjetého vlaku, který ale funguje dobře.

Máme zavedený systém práce a komunikace, který se mnohokrát osvědčil i při vypjatých situacích. Například vlivem většího výkyvu počasí se kardiakům přitíží a najednou jsou čekárny plné pacientů v akutních stavech, kterým musíme okamžitě poskytnout péči. I takový nápor zvládáme. Každá staniční sestra ví, co má dělat, umíme se rychle domluvit – chaos si u nás při takovém objemu pacientů nemůžeme dovolit. Proto v tomto směru není aktuálně nic, co bych chtěla měnit.

Co se týče péče o personál, snažím se vytvořit co nejlepší podmínky pro jeho práci. Obecně nerada věci odkládám, důležitý je pro mě pořádek – a nemyslím jen ten na stole, ale i v pracovních a mezilidských záležitostech. Snažím se tak požadavky staničních sester řešit co možná nejrychleji. Veškeré nové skutečnosti, nařízení či změny probíráme společně, abychom našly ideální shodu a vytvořily tak co nejefektivnější pokyny pro ostatní personál. Průběžně s jednotlivými staničními sestrami probírám i aktuální situaci na jejich pracovištích, abychom případně odhalily Achillovu patu dříve, než nastane větší problém.

Času sice nemám v posledních měsících nazbyt, ale považuji všechnu tuto spolupráci a komunikaci s kolegy za opravdu důležitou. Věřím, že díky vzájemné důvěře, otevřenosti a snaze předejdeme mnoha nepříjemnostem.

■ Jaká je personální situace na vašem oddělení?

Složení personálu se u nás neustále mění, jednoznačně nejvíce odchodů je z důvodu mateřské dovolené, jelikož většina sesterček je ve velmi mladém věku. Nelze se tak vyhnout neustálému zaučování nováčků, které je v kompetenci staničních sester.

Konkrétně u mladých děvčat je to opravdu nekončící proces, zažila jsem to sama na vlastní kůži jako staniční sestra. Věnujete jim své znalosti, čas a energii a za tři čtyři roky odcházejí na mateřskou a začínáte nanovo s někým dalším. Samozřejmě je to naprosto přirozený proces a taková situace se odehrává v drtivé většině oborů i mimo zdravotnictví. Ale vzhledem k tomu, že se převážně jedná o šikovné sestřičky, vždy to člověka svým způsobem trochu zamrzí.

Aktuálně nám chybí šest sestřiček na Koronární jednotku, což je ideální pracoviště pro ty, kteří se zajímají o intenzivní péči a mají rádi akční práci. Hledáme též posily na Arytmologický sál, což je vysoce specializované pracoviště. Každopádně vítáme každého, kdo se zajímá a chtěl by u nás na kardiologii pracovat.

■ Co je pro vás na práci sestry na Kardiologickém oddělení to hezké a jaké jsou naopak její stinné stránky?

Kardiologie je moc hezký obor a práce s kardiologickými pacienty je hodně různorodá s ohledem na nové postupy a přístupy k léčbě. Je často až neuvěřitelné, jak obrovský mají jednotlivé zákroky a léčba efekt. Často naše oddělení, pokud vše proběhne, jak má, přirovnávám k porodnici. Tam dříve těhotnou maminku propouštějí domů spolu s miminkem. U nás na oddělení zase propouštíme domů pacienta ve velmi dobrém stavu, ačkoli jsme jej před pěti šesti dny přijímali zkolabovaného. A to je na naší práci krásné.

Nicméně i u nás jsou pacienti, které se ne vždy podaří zachránit, to je bezesporu ona stinná stránka naší práce – zvláště jedná-li se o mladého člověka. Často tito pacienti nemají předchozí obtíže a o to větší šok je to i pro jejich blízké. I když je to smutné, k naší práci to bohužel patří. Troufnu si tvrdit, že téměř všechny naše sestřičky jsou velmi erudované a umějí s blízkými zemřelého pacienta citlivě hovořit a být jim i jistou oporou, je-li třeba.

■ Vaše oddělení má celkem šest stanic. Jak se liší práce sestry na jednotlivých stanicích?

Akutní příjmová ambulance slouží jak pro objednané plánované výkony, tak pro akutní případy z terénu. Práce zde je náročná opět zejména množstvím pacientů, kteří ambulanci navštíví. Denně je zde v průměru patnáct plánovaných příjmů, do toho přijíždějí sanitky s akutními pacienty a přicházejí sem i pacienti sami, kteří se náhle necítí dobře. Dále sem docházejí pacienti od obvodních lékařů či z jiných nemocnic. Sestry tak musí být pořád ve střehu, zachytit vše, co se děje, a pacienty správně roztřídit a nasměrovat na další pracoviště. Bohužel jsou zde sestry i konfrontovány netrpělivými pacienty, jejichž stav není natolik akutní a kteří musí počkat, až ošetříme jiné případy.

Sestra na Koronární jednotce se stará o pacienty ve velmi těžkém stavu, kteří jsou často připojeni na plicní ventilaci, umělou dialýzu apod. Sestřička musí být i technicky zdatná, aby zvládla obsluhu několika přístrojů souběžně. Pacient je často v bezvědomí, nespolupracuje, de facto se jedná o nonstop péči. Je to práce podobná jako na ARO či RES, tedy velice náročná a zodpovědná. Z pohledu ošetřovatelství se jedná o naše nejnáročnější pracoviště.

Intermediární péče se stará o pacienty, kteří podstupují plánované arytmiologické zákroky, a o pacienty, kteří prošli Koronární jednotkou a jejich stav již nevyžaduje tak intenzivní péči a přístrojovou podporu. Zde jsou pacienti pouze monitorováni. I zde sestřičky musí perfektně znát EKG křivky, aby v případě komplikace uměly správně zareagovat. Máme zde 21 lůžek a neustále jsou plně obsazena. Protože jsme specializované arytmiologické pracoviště, sjíždějí se k nám pacienti skoro z celé republiky.

Na standardních lůžkách neustále dochází k obrovskému přesunu pacientů, za den se přijme okolo patnácti nových pacientů a stejné množství

se propustí. Současně se odvázejí a přivázejí pacienti z operačního sálu, posílají se pacienti na předoperační a jiná vyšetření. Sestry se opravdu nikdy nezastaví. Náplň práce zde není až tak vysoce odborná, neznamená to však, že by se sestry nedokázaly postarat o pacienta ve vážném stavu.

Katetrizační laboratoř neboli KATLAB je operační sál, připravený 24 hodin 7 dní v týdnu pro akutní a plánované katetrizace či jiné specializované výkony.

Arytmologický sál pro plánované velké i malé arytmiologické výkony funguje pět dní v týdnu, nezřídka zde kolegové pracují do pozdních večerních hodin.

■ O kardiologické pacienty se staráte dlouhá léta. Změnila se v průběhu času péče o pacienty z pohledu sestry?

Z dnešního pohledu byla dřívější péče o kardiologické pacienty poměrně delší. Dříve se pacient s infarktem léčil konzervativně, tj. neprováděly se žádné katetrizační ani jiné speciální zákroky, pacienti u nás leželi až tři týdny. Byli připojeni na monitoru, kapala jim řada infúzí, neustále se jim odebírala krev. Také jsme dost často resuscitovali a byla bohužel i mnohem vyšší úmrtnost.

Dnes je pacient s infarktem zaléčen invazivně, a když se vše zadaří, jak má, jde po pár dnech domů. Vše je daleko rychlejší, na druhou stranu však narostlo množství administrativy, která personál velmi zatěžuje. Kdykoli poslední léta přijdu na oddělení, sestřičky většinou sedí u počítačů a vyplňují formuláře. Ze strany vedení nemocnice je snaha množství dokumentů redukovat. Věřím tak v nalezení kompromisu, aby v blízké budoucnosti sestry více času věnovaly pacientům namísto papírování.

■ Jak náročné jsou začátky pro nové sestry?

Osobně vnímám, že dnešní začínající sestřičky mají za sebou velmi málo praxe získané během studia.

Z vlastní zkušenosti vím, kolik času jsem při studiu strávila na praxi já.

Doprovázela nás paní učitelka, bývalá zdravotní sestra, vše nám sama názorně ukazovala a vysvětlovala. Naše praxe tak zásadně neomezovala chod oddělení. Sestry se plně věnovaly své práci a my je mohly při práci nejen pozorovat, ale i vykonávat přidělené úkoly, vše pod dohledem paní učitelky. Také po nástupu do zaměstnání bylo na vše více času, první měsíc mě staniční sestra téměř k ničemu nepustila, opět jsem vše hlavně pozorovala a zkoušela si nanečisto. Když mě pak pustila k zákrokům, byla jsem si už jistější.

V dnešní době chodí vysokoškolští studenti na praxe sami a na starosti je mají staniční sestry, které se studentům věnují. Je to však na úkor jejich běžné práce, a tak je někdy vítaná i pomoc z řad zkušených sester, aby zapracování bylo co nejefektivnější. Objem informací je velký, vše je poměrně hektické. Vedle samotné práce sestry je třeba seznámit se i s řadou nových přístrojů a také administrativou. Zapracování je pro novou sestru opravdu náročné, a i tak se plno věcí musí naučit až za pochodu, ostatně jako i jinde.

■ Zmínili jste, že měnit na chodu oddělení nic nechcete. Přesto nějaké plány jistě máte.

Ráda bych zavedla pravidelné interní semináře napříč všemi stanicemi. Obor kardiologie se totiž neustále posouvá kupředu, personál se u nás často mění, a vidím proto potřebu doplňovat nové znalosti a udržovat ty dosavadní. Chtěla bych tedy, aby naši lékaři pravidelně seznamovali sestřičky se zákroky a výkony jednotlivých stanic.

■ Vaše práce je velmi náročná. Kde čerpáte energii?

Velkou radost mi dělá moje osmnáctiměsíční vnučka. S ní opravdu zapomenou na veškeré pracovní záležitosti. S manželem pak hodně cestujeme a jezdíme na kole či na motorce.

■ Ing. Veronika Dubská

Oddělení vnitřních a vnějších vztahů